

Wanneer je op school aan 16 jarige scholieren vertelt dat ze bij de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen ook "een Bolletje zwart maken", zie je aanstonds een onwetend - lachende blik. Maar als je hen dan vertelt, dat in 1923 of 1937 hun meter dit niet mocht, kijken ze je verbaasd aan. Dan is het ogenblik gekomen hen wat meer bij te brengen over het cijnskiesrecht en de evolutie van ons kiesstelsel. Vóór mij ligt een werk "La Chambre des Représentants en 1894-1895", verschenen in 1896 bij de Société Belge de Librairie. Alle volksvertegenwoordigers met hun respectievelijke stemmenaantal en partijen komen er in voor. Toen ik voor het arrondissement Oostende de detailgegevens naging en er slechts 2 namen in zag voorkomen, dacht ik onmiddellijk aan het allesbehalve democratisch principe van kiezen en verkozen worden. In 1831 werd het cijnskiesrecht aangenomen : 47 000 kiezers op 4 077 000 inwoners (1 %). Vanaf 1893 werd het meervoudig, algemeen kiesrecht ingevoerd, dit onder druk van de arbeidersmassa. Resultaat : 1 355 000 kiesgerechtigden op 6 342 000 inwoners (21 %). De minvermogende massa was echter niet tevreden en wilde langs wettelijke weg inspraak in 's lands bestuur. Aldus werd in 1919 het algemeen enkelvoudig stemrecht bekomen. ("Eén man (!),   n stem") : 2 103 000 kiezers op 7 572 000 inwoners (27 %). Sedert 1949 is ons kiesstelsel volledig democratisch. Elke 21 jarige Belg, zowel man als vrouw, kan nationaal 1 stem uitbrengen : 5 635 000 kiezers op 8 625 000 inwoners (65 %). Terug naar het boek. De behaalde stemmen van de 2 Oostendenaars moeten dan ook in dit licht geïnterpreteerd worden. Het betreft Paul Carbon en Auguste Hamman. De voornaamste biografische gegevens heb ik overgenomen en verwerkt. Familievorsers van de betrokken personen vinden wellicht hun gading.

Paul-Joseph-Marie Carbon

De heer Carbon, Oostendenaar van geboorte (14-11-1860) en handelaar werd voor het eerst kamerlid op 12 juni 1888, ter vervanging van de Stuers die ontslag nam. Hij werd niet herkozen in 1892 tot de kans zich opnieuw voordeed bij het overlijden van zijn broer, Jules Carbon, die ook Oostends afgevaardigde was. De toenmalige katholieke partij drong aan - gezien de hevigheid van verkiezingen en het belang ervan, voor de deur stonden - om de vacante zetel te betrekken. Hij aanvaardde de kandidaat en werd herkozen op 28 juli 1895 met een overweldigende meerderheid op 7 (!) mededingers. Carbon haalde 10 047 stemmen. De andere kandidaten voor het arrondissement Oostende behaalden respectievelijk : Buyl (liberaal) 3 034, de kristen-demokraat Plancquaert 1 682, de socialist Hardyns 1 265, Verdonck 768, De Schuytter 500, Sanders 306 en De Graeve 286.

De tweede Oostendenaar die vermeld wordt als kamerlid in 1894, is wellicht beter gekend : Auguste, Michel-Bernard-Marie HAMMAN (  29 april 1960). Was reder bij onze nationale zeevaart, lid van Belgisch comité voor maricultuur en rechter in Oostende bij het handelstribunaal. Hij hield zich vooral bezig met de materiële en morele noden bij de vissersbevolking (denk aan de conflicten tussen Engelse en Belgische vissers in 1887, 88, 89 en 90). Meerdere keren werd hij door de regering belast met een missie naar buitenlandse visserijconferenties oa. Conferentie van Londen over de zeevisserij, de zeetentoonstelling van Cornouailles (1892). Hij was ook lid van de onderzoekscommissie aangaande onze zeevisserij en was lid van een commissie die belast was met een advies over zeeprojecten te Oostende.

Het werk vermeldt speciaal dat hij zich energiek opstelde achter het idee - dat toen veel tegenkanting kende - om de oude bassins te verenigen met de nieuwe. Verworpen ter eerste ure werd uiteindelijk in 1894 op aanvraag van de ministers De Bruyn en de Smet de Naeyer het project toch aangenomen.

Politiek gezien haalde hij op 14 oktober 1894 de 2/3 van de uitgebrachte stemmen (11 760). Zijn opponent was de liberale kandidaat en burgemeester van Oostende, namelijk Pieters.

Tot besluit mogen we stellen dat de 2 Oostendse figuren in de politiek terechtgekomen zijn op een ogenblik dat het bezit, de functies en de diploma's de rijken bevoorreedde daar ze meer dan   n stem konden uitbrengen.